

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Швець М. О., Журавель А. В.

В статті розкрито закріплені в Конституції України екологічні права та свободи людини і громадянина та визначено, що передумовою реалізації цих прав є потреба в залученні екологічних інвестицій.

Зазначено, що в українському законодавстві відсутнє визначення поняття «екологічних (зелених) інвестицій», а у зв'язку з цим пропонується доповнити статтю 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року №1560-XII визначивши «екологічні (зелені) інвестиції» як всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в народногосподарський обіг, з метою досягнення екологічного ефекту, а саме поліпшення, запобігання, обмеження й усунення деструктивного впливу на навколишнє природне середовище та збереження наявних природних ресурсів».

Вперше акцентовано увагу на тому, що жодний нормативно-правовий акт не містить визначення поняття «екологічний інвестиційний проект» та надано пропозицію закріпити поняття «екологічний інвестиційний проект» в ч.3 ст.2 Закону «Про інвестиційну діяльність» як інвестиційний план, що містить елементи визначені абз.6 ч.3 ст.2 цього Закону, метою якого є покращення стану або зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище за допомогою залучення екологічних інвестицій.

Внесено пропозицію щодо виправлення законодавчої прогалини, що проявляється у відсутності в п.7 абз.6 ч.3 ст.2 Закону України «Про інвестиційну діяльність» вимоги містити прогноз досягнення екологічного ефекту від реалізації інвестиційного проекту.

Запропоновано розширити перелік сфер під який підпадає механізм дії Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» № 1116-IX від 17.12.2020 шляхом додання відсылної норми в п.1 ч.1 ст.5 цього Закону, а саме: «інвестиційний проект із значними інвестиціями, для реалізації якого може надаватися державна підтримка згідно з цим Законом, має відповідати таким вимогам: 1) інвестиційний проект із значними інвестиціями реалізується на території України у сферах переробної промисловості...у сфері альтернативних джерел енергії відповідно до переліку зазначеному в абзаці 4 частини 1 статті 1 Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

Ключові слова: екологічне інвестування, зелене інвестування, екологічний інвестиційний проект, альтернативні джерела енергії.

Shvets M. O., Zhuravel A. V. Constitutional principles for environmental investments

The article describes the environmental rights and freedoms of human and citizen enshrined in the Constitution of Ukraine and determines that a prerequisite for the exercise of these rights is the need to attract environmental investments.

It is noted that Ukrainian legislation does not define the concept of «environmental (green) investments», and in this regard, it is proposed to supplement Article 1 of the Law of Ukraine «On Investment Activity» of 18 September 1991 No. 1560-XII by defining «environmental (green) investments» as all types of property and intellectual property invested in the national economic circulation with a view to achieving an environmental effect, namely, improvement, prevention, limitation and elimination of destructive impact on the environment and preservation of existing natural resources».

It is emphasised that no legal act contains a definition of the concept of «environmental investment project». In this regard, the author proposes to enshrine the concept of «environmental investment project» in part 3 of Article 2 of the Law «On Investment Activity» as an investment plan containing the elements defined in paragraph 6 of part 3 of Article 2 of this Law, the purpose of which is to improve the condition or reduce the negative impact on the environment by attracting environmental investments.

A proposal has been made to correct the legislative gap manifested in the absence of a requirement in point 7, paragraph 6, part 3, Article 2 of the Law of Ukraine «On Investment Activity» to contain a forecast of the environmental effect of the investment project.

It is proposed to expand the list of areas covered by the mechanism of the Law of Ukraine «On State Support of Investment Projects with Significant Investments in Ukraine» No. 1116-IX of 17.12.2020 by adding a reference provision to point 1, part 1, Article 5 of this Law, namely: «an investment project with significant investments, for the implementation of which state support may be provided in accordance with this Law, must meet the following requirements: 1) an investment project with significant investments is implemented on the territory of Ukraine in the areas of processing industry... in the field of alternative energy sources in accordance with the list specified in paragraph 4 of part 1 of Article 1 of the Law of Ukraine «On Alternative Energy Sources».

Key words: environmental investment, green investment, environmental investment project, alternative energy sources.

Постановка проблеми та її актуальність. З початку 2022 року, у зв'язку з агресією російської федерації, Україна перебуває в обставинах, коли гарантувати екологічну безпеку держави та реалізацію екологічних прав та свобод людини та громадянина стає дедалі складніше. Терористичні дії держави-агресора зумовлюють справжній екоцид на території України, а саме: масове знищення лісів на окупованих територіях та їх використання в військових цілях, забруднення водойм, атмосферного повітря, а також навмисне знищення Каховської гідроелектростанції, що призвело до підтоплення території Херсонщини та як наслідок - загибелі не тільки тваринного, рослинного світу, а також багатьох людей, що проживали на тій території. Дані обставини негативно вплинули як на територію, які є епіцентром фактів здійснення екоциду російською федерацією, так і на екологію всієї країни.

Зважаючи на військові дії на території країни, враховуючи глобальну світову екологічну кризу, завдання держави щодо забезпечення екологічної безпеки, як одного з невід'ємних прав на життя, передбачених статтею 27 Конституції України, набуває ще більшої актуальності. У зв'язку з цим, держава повинна розвивати наявні та шукати нові механізми для забезпечення екологічної безпеки країни та кожної людини, що проживає на її території.

Одним із дієвих механізмів гарантування екологічної безпеки можна впевнено назвати екологічні інвестиції, які стоять на варті захисту екології та природного середовища. Тим не менш, в Україні існують проблеми щодо ефективного функціонування даних видів інвестицій, які пов'язані, насамперед, з відсутністю належного правового регулювання, зокрема: законодавча база України у сфері екологічних інвестицій характеризується деякою непослідовністю і неузгодженістю, має прогалини в регламентації та потребує вдосконалення; а сучасний стан реалізації механізму конституційно-правового регулювання екологічних інвестицій в Україні є незадовільним. З огляду на це виникає нагальна потреба наукового осмислення ефективного законодавчого механізму реалізації конституційно-правових засад екологічних інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Увага як українських, так і закордонних науковців вже довгий час прикута до проблематики інвестиційної діяльності в цілому, та зокрема, екологічних інвестицій. Дослідженнями інвестиційної діяльності та застосування екологічних інвестицій займалося чимало вітчизняних науковців:

Андрєєва Н.М., Аніщенко В.О., Вінник О.М., Григорєцька І.І., Мартинюк О.М., Міхальов В.О., Остапенко О.Г., Петрецька Н.І., Белова М.В., Єлєніна Ж.М., Тихенко В.С. та інших відомих вчених. Проте ступінь вивченості цієї проблеми недостатньо повний, особливо, що стосується правової регламентації даної сфери, що склалася в Україні. Крім того, актуальність проблеми власне екологічного інвестування та інвестиційної діяльності загалом практично не буде вичерпана ніколи, оскільки інвестиційна діяльність в екологічній сфері на часи набуває виняткової актуальності й стає умовою розвитку нових віх виробництва в нашій державі.

Метою статті є дослідження конституційно-правових засад екологічних інвестицій в Україні, виявлення їх значення та недоліків в правовому регулюванні та обґрунтування напрямів подальшого їх розвитку. В науковій роботі розглянуто сучасні підходи до визначення понять екологічних інвестицій, розглянуто конституційні гарантії застосування екологічних інвестицій в інвестиційній діяльності в Україні, проаналізовано окремі аспекти їх державного регулювання. Надано практичні рекомендації щодо покращення механізму державного регулювання екологічних інвестицій в Україні.

Виклад основного матеріалу. В жодній сфері успішна інвестиційна діяльність не може здійснюватися без впливу держави. Не стали винятком й екологічні інвестиції. Держава, використовує правові, адміністративні і економічні важелі регулювання, та визначала і продовжує визначати основні засади, відповідно до яких реалізується застосування екологічних інвестицій в інвестиційній діяльності та задля забезпечення екологічної безпеки держави.

Одним з базових законодавчих актів, який формує правову основу інституційного забезпечення екологічних інвестицій, є Конституція України.

Конституційний рівень гарантування екологічних інвестицій виходить із загальних положень Основного закону щодо визначення: людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності й безпеки в Україні найвищою соціальною цінністю; захисту приватної власності та права на підприємницьку діяльність, забезпечення державою захисту прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки; виконання державою обов'язку щодо екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи - катастрофи планетарного

масштабу, збереження генофонду Українського народу; захисту державою права споживачів та здійснення контролю за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт; забезпеченню права на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди; закріплення обов'язку не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодувати завдані ним збитки, закріплених ст.ст. 2, 13, 16, 41, 50, 66 Конституції України [1]. Вказані положення є основоположною складовою нормативного середовища правового регулювання екологічних інвестицій з урахуванням критеріїв національної безпеки держави.

Таким чином, держава виступає гарантом інвестиційної діяльності. Крім того, саме держава регулює процес залучення інвестицій в цілому та екологічних інвестицій зокрема, а також їх захисту.

Так, гарантії - це система норм, принципів, засобів, що разом забезпечують реалізацію та захист прав людини. Якщо права - це певні блага, то гарантії - це засоби забезпечення цих благ [2, с. 181].

Поняття «конституційних гарантії прав і свобод людини і громадянина» розкриває Остапенко О.Г., який вважає, що це закріплена Основним Законом система умов, засобів, методів і механізмів забезпечення реалізації конституційних прав і свобод людини і громадянина [3, с. 23].

Отже, значення конституційних гарантії надзвичайно велике та важливе, тому що за допомогою них реалізуються права людини і громадянина, що підтверджується, наприклад, ч. 2 ст. 3 Конституції України: «Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави».

Конституційний обов'язок держави щодо забезпечення екологічної безпеки полягає у реалізації екологічних прав і свобод людини на конституційному рівні. Вважаємо, що визначення екологічних прав допоможе зрозуміти заради чого державі потрібно залучати інвестиції.

Так, О.Г. Остапенко розкриває поняття «екологічні права і свободи» як групу прав, що забезпечують людині безпечне для життя та здоров'я довкілля [3, с.22].

Петрецька Н.І., Бєлова М.В., Єленіна Ж.М. зазначають, що екологічні права - це можливість (свободи) людини користуватися природним середовищем [4, с.159].

На думку О.Г. Остапенко, Конституція України закріплює такі екологічні права і свободи:

- Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля (ст.50);

- Право на відшкодування шкоди, завданої порушенням екологічних прав (ст.50);

- Право на вільний доступ до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту (ст. 50) [3, с.22].

Аналогічну думку поділяє О.Г. Міхальов розкриваючи екологічні права та свободи людини і громадянина виключно посилаючись на статтю 50 Конституції України [5, с.130].

В Конституції України встановлено принцип відповідальності держави перед людиною за свою діяльність, який виражено як у визначенні обов'язків держави (статті 3, 16, 22), так і в потребі повного та своєчасного виконання цих обов'язків [6]. Гарантії передують захисту прав людини і громадянина. У зв'язку з цим, саме створення належних гарантії є також завданням держави для реалізації екологічної безпеки, а також можливістю людини і громадянина для захисту своїх прав в нашій державі.

Відповідно до пріоритетів держави, її обов'язком є розширення спектру гарантії, тому що саме за допомогою них буде реалізована відповідна норма. В даному випадку, забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України можливе саме завдяки гарантіям, визначеним на конституційному та законодавчому рівні.

Так, Законом України «Про національну безпеку України» [7] визначено, що екологічна безпека, зокрема безпека середовища життєдіяльності людини, - один із найвищих пріоритетів держави.

Гарантувати реалізацію статті 16 Конституції України та інших екологічних прав людини і громадянина можливо за допомогою інвестиційної діяльності в екологічній сфері.

Саме екологічні інвестиції стають в нагоді задля збереження довкілля, в процесах постійного екологічного вдосконалення, покращення технологій та екологічної безпеки виробництва, надають можливості для вкладання нових ресурсів в екологію, націлені на створення та впровадження «зелених» технологій, зумовлюють покращення можливостей для розвитку та функціонування альтернативних джерел енергії в нашій державі, що покращує гарантування екологічної безпеки нашої держави та її сталий розвиток.

Як стверджує І.І. Григорєвська, то впровадження альтернативних джерел енергії відбувається доволі повільно. На думку науковця, це пов'язано

саме із недосконалістю вітчизняного законодавства в зазначеній сфері, а також невисокими показниками інвестицій у цю перспективну галузь національної економіки [8, с.10]. Відповідно, покращення національного законодавства, що регулює екологічні інвестиції реалізуватиме гарантії щодо забезпечення екологічної безпеки, що є обов'язком держави згідно Конституції України.

Для кращого розуміння, що саме підпадає під термін екологічні інвестиції потрібно, в першу чергу, розкрити, що саме є інвестиціями згідно правової доктрини та чинного законодавства.

Так, в перекладі з англійської інвестиції (investments) означають капіталовкладення. О.М. Вінник розкриває термін «інвестиції» як майнові та інтелектуальні цінності, що мають грошову оцінку та вкладаються в об'єкти господарської діяльності та інших сфер суспільної діяльності (науки, культури та ін.) з метою досягнення певного соціального-економічного ефекту, в т.ч. прибутку [9, с.7; 9-10].

На законодавчому рівні визначення «інвестицій» закріплено статтею 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року № 1560-XII (зі змінами від 23 березня 2017 року), де зазначено, що «інвестиції» - це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект [10].

Слід зазначити, що трансформація цілей інвестиційної діяльності відбулась в березні 2017 року, коли в ст. 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність», визначення поняття «інвестиції», окрім досягнення прибутку та соціального ефекту, як кінцевої мети інвестицій, було доповнено й метою досягнення екологічного ефекту, що створило правове підґрунтя для розвитку в країні саме екологічного інвестування.

Тим не менш, законодавче визначення «екологічних інвестицій» відсутнє, що зумовило в цьому напрямку велику кількість досліджень з боку науковців.

Так, екологічні інвестиції визначають як підприємницький капітал (матеріальні, інтелектуальні, сировинні ресурси, основні засоби виробництва та технології), який спрямовується у будівництво об'єкта або виробництво товару/послуги/технології, кінцевою метою яких є здійснення позитивного впливу на довкілля (зменшення рівня забруднення) з одночасним відновленням чи підтримкою рівня природного капіталу [11, с.85].

О.М. Мартинюк стверджує, що інвестиціями природоохоронного призначення є інвестиції, спрямовані на отримання екологічного ефекту за двома напрямками: збереження природних ресурсів і збереження навколишнього природного середовища [12, с. 67].

В свою чергу, Н.М. Андрєєва визначає, що екологічними інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в народногосподарський обіг, основною метою яких є запобігання, обмеження й усунення деструктивного впливу на навколишнє природне середовище [12, с. 66].

В.С. Тихенко наголошує, що інвестиції в раціональне природокористування - це сукупність законодавчо-правових, організаційно-економічних, техніко-технологічних, інтелектуальних ресурсів, які спрямовані безпосередньо на поліпшення екологічної обстановки або сприяють цьому через інші чинники [13, с. 22].

Слід зазначити, що особливість «екологічних інвестицій» полягає у таких їх характеристиках: вони спрямовані на використання, охорону й відтворення умов щодо підтримки і нарощення природно-ресурсного потенціалу, а також забезпечення екологічної безпеки; об'єкт екологічних (зелених) інвестицій має загальний для багатьох споживачів і користувачів характер, тому завдання не може бути вирішене окремим суб'єктом господарювання, регіоном чи країною самостійно; такі інвестиції повинні здійснюватися з урахуванням властивостей екосистем чи їх окремих компонентів до саморегуляції і самовідновлення [14, с. 177].

Враховуючи відсутність законодавчого визначення поняття «екологічних (зелених) інвестицій», вважаємо, що цю прогалину необхідно заповнити та пропонуємо в ст. 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року № 1560-XII закріпити їх визначення в наступній редакції - «це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в народногосподарський обіг, з метою досягнення екологічного ефекту, а саме поліпшення, запобігання, обмеження й усунення деструктивного впливу на навколишнє природне середовище та збереження наявних природних ресурсів» [15, с.271].

Окрім того, чинне законодавство в жодному нормативно-правовому акті не містить визначення поняття «екологічний інвестиційний проект». Хоча згідно ч. 1 ст. 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» визначено, що результатом інвестицій може бути й досягнення екологічного

ефекту, а тому вважаємо, що й інвестиційні проекти можуть бути суто екологічними. В зв'язку з чим, пропонуємо в ч. 3 ст. 2 Закону України «Про інвестиційну діяльність» закріпити поняття «екологічний інвестиційний проект - це інвестиційний план, що містить елементи визначені абз. 6 ч. 3 ст. 2 цього Закону, метою якого є покращення стану або зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовища за допомогою залучення екологічних інвестицій».

Також, в п. 7 абз. 6 ч. 3 ст. 2 Закону України «Про інвестиційну діяльність» визначено, що «Інвестиційний проект, для реалізації якого може надаватися державна підтримка, повинен містити:... прогноз економічного та соціального ефекту від реалізації проекту», а досягнення екологічного ефекту, як мети інвестиційного проекту, відсутнє. Тож, пропонуємо виправити дану законодавчу прогалину, та викласти п. 7 абз. 6 ч. 3 ст. 2 Закону України «Про інвестиційну діяльність» в такій редакції: «Інвестиційний проект, для реалізації якого може надаватися державна підтримка, повинен містити: ... прогноз економічного, соціального та/або екологічного ефекту від реалізації проекту».

Верховною Радою України був прийнятий Закон «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» № 1116-ІХ від 17 грудня 2020 року [16]. Цей нормативно-правовий акт визначає організаційні, правові та фінансові засади державної підтримки інвестиційних проектів, з метою створення сприятливих умов для залучення в Україну значних інвестицій (внутрішніх і зовнішніх), створення нових робочих місць, стимулювання економічного розвитку регіонів та зростання конкурентоспроможності економіки України.

Так, в абз.2 п.2 ч.1 ст.8 Закону «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» № 1116-ІХ від 17 грудня 2020 року [16], регламентовано, що «оцінка інвестиційного проекту із значними інвестиціями проводиться уповноваженим органом не більше ніж 60 календарних днів з дня отримання документів, передбачених частиною першою ст. 7 цього Закону, та включає: аналіз фінансових, соціальних показників та екологічних наслідків реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями». В свою чергу, абз. 8 ч.2 ст.8 Закону визначає, що «за результатами оцінки інвестиційного проекту із значними інвестиціями уповноважений орган готує один із таких висновків: виявлення під час проведення оцінки інвестиційного проекту фінансових,

соціальних та/або екологічних ризиків та/або негативних наслідків, до яких може призвести його реалізація» [16]. Окрім того, згідно п. 5 ч. 3 ст. 14 Закону, спеціальний інвестиційний договір може бути достроково припинений: «у разі заподіяння значної екологічної шкоди чи виникнення техногенних надзвичайних ситуацій з вини інвестора із значними інвестиціями» [16].

На нашу думку, внесені пропозиції щодо доповнення ст.1-2 Закону України «Про інвестиційну діяльність» на практиці узгодять між собою нормативно-правові акти та полегшать правовий механізм застосування екологічних інвестицій регламентований законами України: «Про інвестиційну діяльність» № 1560-ХІІ від 18 вересня 1991 року [10] та «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» № 1116-ІХ від 17 грудня 2020 року [16].

Окрім того, за всієї привабливості та перспективності Закону «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» № 1116-ІХ від 17 грудня 2020 року [16], задля відповідності нормативно-правового акту часу та обставинам, визначені сфери діяльності та інвестиційний проект із значними інвестиціями, для реалізації якого може надаватися державна підтримка, та які підпадають під дію ст.5 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» № 1116-ІХ від 17.12.2020 року потребують значного розширення [15, с.272].

Так, наприклад, цинічне знищення російською федерацією об'єктів критичної інфраструктури протягом 2022-2023 років погіршила енергетичну незалежність України від інших держав, але в той же час, звернуло увагу на зовсім нові потреби - можливості для трансформації своєї енергетики - на альтернативні джерела енергії вже зараз. Сьогодні, інвестиції в альтернативні джерела енергії - це справжні, дієві інвестиції в майбутнє та енергетичну незалежність, а також інвестиції в забезпечення права людини на чисте, здорове та стале довкілля [15, с.272].

А тому, вважаємо, що ст.5 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» № 1116-ІХ від 17.12.2020 року слід доповнити пунктом: «інвестиційний проект із значними інвестиціями, для реалізації якого може надаватися державна підтримка згідно з цим Законом, має відповідати таким вимогам: 1) інвестиційний проект із значними інвестиціями реалізується на території України у сферах переробної промисловості...у сфері

альтернативних джерел енергії відповідно до переліку зазначеному в абзаці 4 частини 1 статті 1 Закону України «Про альтернативні джерела енергії» [15, с.272].

В Україні діє Закон «Про альтернативні джерела енергії» № 555-IV від 20.02.2003 року [17], яким визначено правові, економічні, екологічні та організаційні засади використання альтернативних джерел енергії, їх правовий статус та сприяння розширенню їх використання у паливно-енергетичному комплексі [15, с.272].

Відповідно до абз.7 ч.1 ст.3 Закону «Про альтернативні джерела енергії», основними засадами державної політики у сфері альтернативних джерел енергії є: «залучення вітчизняних та іноземних інвестицій і підтримка підприємництва у сфері альтернативних джерел енергії, в тому числі шляхом розробки і здійснення загальнодержавних і місцевих програм розвитку альтернативної енергетики» [17], а саме тому вважаємо, що поєднання цього нормативно-правового акту та можливостей Закону «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» може в сумі дати позитивний поштовх розвитку екологічних інвестицій в країні [15, с.272].

Немає сумніву, що дані законодавчі зміни посилять конституційно-правові засади екологічних інвестицій та полегшать реалізацію гарантій екологічної безпеки та екологічних прав людини і громадянина в нашій державі.

Висновки. Теоретично аргументовано, що правова природа екологічних інвестицій полягає у створенні умов для відтворення природо-ресурсного потенціалу країни, а покращення правового регулювання екологічних інвестицій в Україні сприятиме забезпеченню екологічної безпеки, що є конституційним обов'язком держави.

Успішне застосування екологічних інвестицій в нашій країні може бути забезпечене лише за активного впливу з боку держави, шляхом створення ефективних конституційно-правових засад екологічних інвестицій в Україні.

Вважаємо, що подальше вдосконалення конституційно-правових засад екологічних інвестицій в Україні можливо реалізувати шляхом формування ефективної, несуперечливої, стабільної, прозорої законодавчої бази в сфері застосування екологічних інвестицій та дотримання конституційних гарантій, оскільки невідповідності, протиріччя в ній та регулярна зміна негативно впливає як на діяльність інвесторів, так й на екологічну безпеку держави. Реалізацію даного шляху можна розпочати з заповнення прогалин чинного

законодавства, як то: закріплення в Законі України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року № 1560-XII понять «екологічні інвестиції», «екологічний інвестиційний проект», а також внесення відповідних доповнень у ст.1-2 «Про інвестиційну діяльність» № 1560-XII від 18 вересня 1991 року [10], ст.5 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» № 1116-IX від 17 грудня 2020 року [16], які на практиці узгодять між собою вказані нормативно-правові акти та полегшать правовий механізм застосування екологічних інвестицій регламентований законами України.

Впевнені, що дані зміни - це ще один важливий крок щодо реалізації принципу відповідальності держави перед людиною за свою діяльність, а також забезпечення, шляхом застосування економічних інвестицій, екологічної безпеки як обов'язку, який держава на себе взяла.

Література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 08.05.2023).
2. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. К.: Ваіте, 2021. 528 с.
3. Конституційне право України: навчальний посібник / О. Г. Остапенко, В. В. Сергієнко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 260 с.
4. Конституційне право України : Підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») перероблене та доповнене. Ужгород : ПІК-У, 2023. 536 с.
5. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан та ін. ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. Одеса : Юридична література, 2017. 256 с.
6. Конституційній Суд України: офіційний веб-сайт. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka/16> (дата звернення: 08.05.2024).
7. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2469-19> (дата звернення: 08.05.2023).
8. Григорецька І.І. Правове регулювання відновлювальної енергетики: європейський та україн-

ський підходи. *Морська безпека та оборона*. 2023. № 1. С. 9-15.

9. Вінник О.М. Інвестиційне право: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. та доп. К. : Правова єдність, 2009. 616 с.

10. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1560-12> (дата звернення: 08.05.2024).

11. «Зелені» інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст / кер. проекту К. Маркевич ; наук. конс. В. Сіденко. Київ: Заповіт, 2019. 316 с.

12. Андрєєва Н. М, Мартинюк О.М. Сучасні аспекти екологізації інноваційної діяльності України в умовах трансформації вітчизняної економіки. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2014. № 3 (3). С. 65-68.

13. Тихенко В.С., Жулавський А.Ю. Науково-методичний підхід до типологізації екологічних інвестицій. *Вісник Сумського державного університету*. 2014. № 4. С. 21-28.

14. Аніщенко В.О. До питання щодо удосконалення теоретико-методологічних засад екологічного інвестування. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 8 (74). С. 175-183.

15. Швець М. Правове регулювання «зелених» інвестицій в Україні: окремі аспекти. *Бізнес і права*

людини в Україні: проблеми та рішення під час війни й повоєнного відновлення: *Збірник матеріалів III-го Всеукраїнського конкурсу наукових робіт*. За заг. ред. Устименка В.А.; ред.-упоряд. Санченко А.Є. Київ: Компанія «ВАІТЕ», 2024. 422 с.

16. Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні : Закон України від 17.12.2020 № 1116-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1116-20> (дата звернення: 08.05.2023).

17. Про альтернативні джерела енергії : Закон України від 20.02.2003 № 555-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/555-15> (дата звернення: 08.10.2023).

*Швець М. О.,
аспірант*

*Інституту права та безпеки
Одеського державного університету
внутрішніх справ*

*Журавель А. В.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри державно-правових дисциплін
Інституту права та безпеки
Одеського державного університету
внутрішніх справ*